

Beskrivelse av kulturminneverdiene i hensynsone H570 kulturmiljø og landskapsverdiene i hensynsone H550 kulturlandskap

---

Beskrivelse av kulturminneverdiene i hensynsone H570 kulturmiljø

Her defineres hensynsonen som enten kulturmiljø eller kulturminne (jf. retningslinjene). Teksten skal dels være en begrunnelse for vernet og dels en støtte til saksbehandlingen slik at de viktigste bevaringsaspektene blir vektlagt. Det henvises til kommunedelplan for kulturmiljø for fylligere kulturhistorisk beskrivelse og sammenheng.

H570_1 Lille Lyngøy fyrstasjon - kulturmiljø

Fyrruinene på Lille Lyngøy er de eneste av sitt slag innenfor dagens kommunegrenser. De utgjør i dag et kulturminne som vitner om den storstilte utbedringen av maritim infrastruktur som fant sted på yttersida av Kvaløya i årene omkring unionsoppløsningen i 1905. Denne utbyggingen bidro til å sikre adkomsten ut til skreibankene på Malangsgrunnen, og til å tilgjengeliggjøre denne for en større og mer geografisk spredt fiskeflåte.

H570_x Store Lyngøya – kulturmiljø

Det er ikke registrerte arkeologiske kulturminner, og bebyggelsen på øya står ikke i SEFRAK-registeret. Det er likevel grunn til å tro at det finnes spor etter fiskeværer på 18- og 1900-tallet. Ved nye tiltak er det viktig å være oppmerksom på at selv om det ikke finnes kartfestede kulturminner her, så finnes det kulturminner som bør kartlegges før større tiltak i planlegges.

H570_x Jenberg-kaia og bygningsmiljøet rundt - kulturmiljø

Kulturmiljøet inneholder en godt bevart ekspedisjonskai, med tilhørende skur, bryggeloft og butikklokale. Jenberg-kaia er et komplett kaianlegg fra etterkrigstida, som er historisk knyttet til ekspedering og anløp av lokalbåt, postkontor, lokalhandel og fiskebruk. Anlegget består av en utstikkende kai, bygget i to etapper. Det er dermed to venteskur på kaia, ett ytterst og ett omtrent på midten. Innerst er det i tillegg et skur samt hovedbygningen som har vært tilknyttet de nevnte funksjoner. Ovenfor er våningshus, fjøs og naust fra driftsgården bevart, og de kan dateres til tidlig 1900-tall. Ekspedisjonsbygningen ble ombygget og utvidet omkring 1980 for å romme større butikklokaler. Da ble en del vinduer samt loftsdøra mot kaia tildekket av bølgeblikkplater. Tidligere utforming er dokumentert i gamle fotografier. Anlegget representerer et gjennomført modernistisk utformet industri- og samferdselskulturminne av stor lokalhistorisk verdi.

H570_x Bua på Jenberggården – kulturminne

Bua er kanskje bygdas eldste bygning fra omkring 1860.

H570_x Rekvik kraftstasjon - kulturminne

Kraftstasjon fra 1953 bør bevares som et eksempel på krafthistorie og ei bygds evner til å klare seg selv.

H570_x Rekvik skole - kulturminne

Skolen ble bygd i 1916 og har blitt godt i varetatt og restaurert. Bygningen bør bevares som en historisk viktig bygning i bygda.

H570_x Sandøya: anløpskai for lokalbåt og fiskebruk - kulturmiljø

Kaianlegget på Sandøya er tilknyttet det tidligere fiskebruket, og utgjør et helhetlig og spesielt godt bevart havnemiljø fra tidlig etterkrigstid. Anlegget består av drifts- og lagerbygninger med tilhørende kai for avlevering av fisk, og med utstikker for anløp av lokalbåt. Alle elementene er godt bevart, foruten fiskehjellene som er fjernet. Hele anlegget ligger på Storholmen, men bør sees i sammenheng med moloen og de noe eldre buene like innenfor, som utgjorde forløperen for fiskeforretningen.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Sandnessundbrua - kulturminne

Foruten gang- og sykkelvei med rekkverk som ble lagt til i 2005, framstår brua slik den var da den ble åpnet i 1974. Brua la premisset for at de nyere bydelene på Kvaløysletta kunne bygges ut. I tillegg inngår Sandnessundbrua i et teknisk og stilistisk enhetlig brumiljø i Tromsøområdet, sett i sammenheng særlig med Tromsøbrua fra 1960, men også Hillesøybrua fra 1971 og Sommarøybrua fra 1978.

H570_x Ullsfjord kirke - kulturminne

Kirkebygningen er oppført etter typetegninger som er bevart hos Riksantikvaren og byggesakens arkiv som er bevart i Riksarkivet. Det er mulig å restaurere og eventuelt tilbakeføre kirken til sitt opprinnelige utseende.

H570_x Jøvik handelssted - kulturmiljø

Handelsstedet i Jøvik er det best bevarte, mest komplette og autentiske av sitt slag innenfor dagens kommunegrenser. Av bevart bygningsstruktur fra 1800- og tidlig 1900-tall er det et stort bryggehus, et butikklokale/landhandel med fullstendig bevart disk og reolinventar, ei kårstue og et våningshus. I tillegg er det bevart en strekning på noen titalls meter av en gammel oppmurt bygdevei, som ligger mellom bryggeområdet og mot Jektevika, på nedsiden av dagens Fv293. Stedet må sees i sammenheng med fabrikkanlegget ca 400 m lenger vest, som historisk er nært knyttet til handelsstedet, samt de omkringliggende kulturlandskapene i Hjellnesvika og Jektevik. Samlet utgjør disse elementene et representativt kulturmiljø som vitner om utviklinga innenfor handel og næringsliv i det nordlige Troms fra 1700-tallet og fram til i dag.

H570_x Kårstua i Jøvik – kulturminne

Det er sannsynlig at kårstua på eiendommen kan dateres til gjestgiver Johs. Holmboes tid på 1820- og 30-tallet. I tillegg til eksteriøret bør grua bevares for å fortelle historien om matlaging i gjestgiveriets tid.

H570_x Tulleng landhandel og tilliggende anlegg - kulturmiljø

Landhandelen på Tulleng er et svært rikt og godt bevart næringsanlegg fra tidlig 1900-tall. Det gamle butikklokalet og Gammelbrygga er begge flyttet til stedet fra Tussøya, og det er sannsynlig at brygga tilhørte det gamle handels- og jekttestedet til Brox-slekta fra før 1830. Sammen med nybrygga, melsjåen og saltlageret utgjør disse et helhetlig og sammenhengende bryggemiljø tilknyttet omfattende handel med fisk og fiskeindustri. De øvrige bevarte byggene er gammelhuset fra 1890-tallet, som var bolig for kjøpmannen i tillegg til bakeri, nybutikken fra 1967, og to naust. Fiskehjeller og øvrige næringsbygg er revet eller flyttet. Anlegget bør sees i sammenheng med den nærliggende nabogården som kan dateres til samme periode.

H570_x Gammelbutikken på Tulleng- kulturminne

Gammelbutikken har blitt kyndig restaurert, og for fremtiden bør også de fysiske minnene fra butikkdriften bevares.

H570_x Nordbybrygga på Sjøtun - kulturminne

Nordby-brygga, dagens «Sjøtun Brygge», har spilt en sentral rolle som lokalt knutepunkt, med telefon, post og lokalbåtekspedisjon som kan knyttes til det betydelige sildefisket fra slutten av 1800-tallet og til etterkrigstida.

H570_x Sollibrygga på Sjøtun – kulturminne

Solli-brygga tidligere landhandel. Sjøtun/Sørfjord i Kattfjorden fremstår i dag som et område som er særlig rikt på kulturminner som kan knyttes til det betydelige sildefisket fra slutten av 1800-tallet og til etterkrigstida. Flere gamle bryggeanlegg, på begge sider av den smale fjordarmen, utgjør et helhetlig kulturmiljø som i stor grad former bygdas arkitektoniske uttrykk og identitet.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Mindebryggene på Sjøtun – kulturminne

De tre Minde-bryggene har vært tradisjonelle anlegg/pakkhus for bearbeiding og lagring av fiskevarer. Sjøtun/Sørfjord i Kattfjorden fremstår i dag som et område som er særlig rikt på kulturminner som kan knyttes til det betydelige sildefisket fra slutten av 1800-tallet og til etterkrigstida. Flere gamle bryggeanlegg, på begge sider av den smale fjordarmen, utgjør et helhetlig kulturmiljø som i stor grad former bygdas arkitektoniske uttrykk og identitet.

H570_x Nothjell på Sjøtun - kulturminne

En svært sjelden stående nothjell som kan knyttes til det betydelige sildefisket fra slutten av 1800-tallet og til etterkrigstida. Flere gamle bryggeanlegg, på begge sider av den smale fjordarmen, utgjør et helhetlig kulturmiljø som i stor grad former bygdas arkitektoniske uttrykk og identitet.

H570_x Madam Hertels gjestgiveri - kulturmiljø

Gården Berg har våningshus og naust som med stor sannsynlighet kan dateres til 1700-tallet, er bevart og i god stand. Disse er dermed blant de eldste stående bygningene i Tromsø kommune. Gården er et sjeldent bevart og autentisk eksempel på gjestgiveriene som fungerte som sentrale knutepunkt for handel i Tromsøs omland i kjøpstadens tidligste historie. Minnet om gjestgiver Golla Hertel som drev stedet i flere tiår bidrar til å nyansere det alminnelige bildet av et fullstendig mannsstyrt handelsborgerskap på denne tiden.

H570_x Våningshuset på Berg – kulturminne

Våningshuset har gjennomgått endringer gjennom tida, men dette har ikke endret bygningens arkitektoniske form som peker tilbake på det tidlige 1800-tall. Den har gjennomgått en fin restaurering og har blant annet fått tilbake sitt torvtekte tak.

H570_x Guttorm Hansens hus i Oldervik – kulturminne

Guttorm Hansen var lokal «nessekonge» og drev handel, skole og telefonstasjon. Kulturminnene sentralt i Oldervik danner et miljø i Oldervik, og bør bevares som ankerpunkter for lokal identitet.

H570_x Naustet i Oldervik – kulturminne

Naustet i Oldervik er trolig bygd med tømmer fra 1700-talls-kirken på Lyngseidet. Det er viktig å forebygge råte siden selve materialet i naustet forteller viktig historie.

H570_x Brufundamenter – kulturminne

Brufundamentet på nordsiden av elva er et kulturminne som forteller om livet i bygda i mellomkrigstida.

H570_x Gåsvær kapell og kirkegård - kulturmiljø

Kapell fra 1941 og gravlund som forteller at Gåsvær var en sentral plass i fiskerisamfunnet frem til etterkrigstida. Gravsteinene gir navn og identitet til slektene som levde i havgapet i generasjoner.

H570_x Gravminner fra Gamle Mjelde - kulturminner

Gravmonumenter i jern fra 1800-tallet vitner om slekter og personer fra Straumsfjorden og Malangen.

H570_x Holmbukts første gravlund - kulturmiljø

Bevaring av tørrmurt inngjerding og gravstener som et eksempel på en gravlund fra 1800-tallet. Det bør lages en vedlikeholdsplan for muren slik at den ikke gradvis sprenges av røtter og tilgroing.

H570_x Nordeng gård i Kaldfjorden - kulturmiljø

Det grønne huset har et arkitektonisk uttrykk som var typisk for tida like etter andre verdenskrig med inntrukket inngangsparti og to-fagsvinduer. Fjøset og det lille røde bolighuset er begge yngre enn 1961, men de er bygd på samme sted som de bygningene de har erstattet. Det er også en naustbygning på nedsiden av veien. Bygningsmiljøet har dermed stor tidsdybde, og hver bygning har et autentisk uttrykk som kan fortelle om en kontinuerlig bruk fra begynnelsen av 1800-tallet til rundt 1960 da bruket ble nedlagt. Den eldste bygningen er automatisk freda med en sikringssone rundt bygningen. Tiltak på bygningen må avklares med Sametinget.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Våningshus i Bårdsvik midt – kulturminne

Opprinnelig et lite våningshus fra 1800-tallet som ble delt i tre deler i 1915. Den andre delen havnet er bevart som våningshus i hensynssone H570_x, mens den tredje delen er kun en ruin i dag. Begge har laftekonstruksjon.

H570_x Våningshus i Bårdsvik nord – kulturminne

Huset stor grad av autentisk materialer inkludert skifertak og vinduer som bør bevares. Se omtale av H570_x

H570_x Sommarsæte gård på Vengsøy - kulturmiljø

Gårdsanlegget består av våningshus, naust og et uthus som ligger samlet i en veiløs bukt. Det har skjedd fornyelser her, men gamle grunnmurer forteller om lengre tids bruk.

H570_x Våningshuset på Sommarsæte – kulturminne

Våningshuset fikk en hovedombygging for nesten hundre år siden, men gjenbruk av 1800-tallsvinduer tyder på at det vil finnes gamle materialer i bygningen som bør bevares i størst mulig grad.

H570_x Gårder på Lingrasmoen i Lakslevdalen - kulturmiljø

Det hvite våningshuset er sannsynligvis fra 1920-tallet, mens fjøset kan se ut til å ha flere byggeperioder. Bygningsmiljøet viser til mangfoldige funksjoner og bør opprettholdes som et interessant eksempel. På de to gårdene er ostebua, vedsjåen og sommarfjøset automatisk freda. Tiltak på freda bebyggelse må avklares med Sametinget.

H570_x Gården Lakselv ytre - kulturmiljø

Gårdens bygningsstruktur og forbindelser til utmarka er preget av historisk kontinuitet. Eventuell ny bebyggelse bør utformes slik at fjøsbygningen fremdeles vil være dominerende i landskapet. Fire av bygningene er automatisk freda med en sikringssone rundt bygningene. Tiltak på freda bebyggelse må avklares med Sametinget.

H570_x Strandbakken gård i Sjursnes - kulturmiljø

Terrenget har strukturert bebyggelsens størrelse og beliggenhet slik at det fremstår som et rekketun. Tradisjonell møneretning er viktig for opprettholdelsen av kulturmiljøet. Gammetufta, fjøset, bua, våningshuset, smia og naustet er automatisk freda. Tiltak på freda kulturminner må avklares med Sametinget.

H570_x Brattfjell gård i Ullsfjorden - kulturmiljø

Bygningene og bebyggelsesstrukturen forteller om gårdsdriften som har vært konsentrert om fiske og noe dyrehold. De ulike byggeteknikkene i en og samme bygning og gjenbruk av materialer forteller om nøysomhet og tilpasningsevne.

H570_x Kjosen Bedehus i Kaldfjorden - kulturminne

Salen i første etasje bør bevares som ett rom.

H570_x Lakselvbukt Bedehus – kulturminne

Salen bør bevares som ett rom.

H570_x Storgammen i Lakselvbukt - kulturminne

Storgammen er en kopi av en samisk tradisjonell bygningsform og bør vedlikeholdes slik den står i dag. Også omgivelsene bør utformes slik at det passer sammen med tradisjonell samisk materialbruk og landskapsoppfatning.

H570_x Árdna ved universitetsplassen i Breivika - kulturminne

Árdna er en tolkning av samiske kulturuttrykk i en modernistisk arkitektur oppført i 2004. Interiøret i samlingsrommet er nærmest en del av fasaden, og det vil dermed være av stor betydning for kulturminnet hvis interiøret endrer karakter. Ildstedet, de synlige trekonstruksjonene og steinveggene bør bevares eller kun skiftes ut med tilsvarende. Bygningen er statlig listeført.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Fiskeværet Gåsvær - kulturmiljø

Kulturmiljøet på Gåsvær har vært en viktig møteplass – og også endestasjon - for folk på yttersida.

H570_x Fiskeværet på Risøya - kulturmiljø

For å forsterke vernet av det unike kultur- og naturmiljøet bør krav om detaljreguleringsplan ved oppføring av ny bebyggelse vurderes.

Vern etter annet lovverk: Øygruppen ble erklært som naturreservat i 1995 på grunn av at det er det viktigste sjøfuglområdet i Troms. Store Risøya, der bebyggelsen ligger, ble samtidig erklært som landskapsvernområde med dyrelivsfredning. Formålet med vernet er å bevare et kysthandelssted med tilhørende bebyggelse, kulturlandskap og dyre- og planteliv. I forskriften heter det at Fylkesmannen kan gi tillatelse til oppføring av nye bygninger osv. som er nødvendig for utøvelse av primærnæring, og hytter i samsvar med plan.

H570_x Fiskeværet på Vengsøya - kulturmiljø

Kulturmiljøet er et eksempel på et moderne etterkrigsfiskevær som grodde frem som resultat av sentraliseringspolitikken. Fiskebruket har gjennom årene blitt utvidet, men det har ennå noen opprinnelige bygninger intakt.

H570_x Sandholmen - kulturminne

De to bryggene, trandamperiet og salteriet har blitt tatt av været eller er revet. Det som står igjen er de to rorbuene. Bygningene er lett gjenkjennelig fra de historiske fotoene, og det arkitektoniske uttrykket i de to «tvillingbuene» er nærmest ikonisk for Ersfjorden. De to buene bør bevares slik de står i dag, med unntak av verandaen på østsida som ikke bør utvides.

H570_x Gammelgården på Bjørnøya - kulturmiljø

Kulturmiljøet på Gammelgården på Bjørnøya er et godt bevart. Molobygging har vært en kampsak for mange fiskeriavhengige samfunn, og landskapet på Gammelgården har tydelige spor etter molobyggingen. Steinkonstruksjoner, kai og bebyggelsen rundt moloen, i bukta og inn i keila bør bevares slik de står i dag. Radaren på en topp over Gammelgården og spor etter en skytestilling bør bevares pga sin pedagogiske verdi og fordi historien omkring den er gjort kjent gjennom Ruth Arntzens historiefortelling. For å hindre ytterligere forvitring av radaren bør den overflatebehandles.

H570_x Naust i Hjellnesbukta/Jiellinjårga - kulturminne

H570_x Jøvik sildeolje- og kraftforfabrikk i Ullsfjord - kulturmiljø

Fabrikkanlegget består av flere bygninger og tanker som er konsentrert på en ganske liten flate ved sjøen i Jøvik. Ved en eventuelt ny bruk av eiendommen til formål som f.eks. turisme, fritidsaktiviteter eller fritidsboliger bør det undersøkes på hvilken måte noe av bebyggelsen/installasjonene kan gjenbrukes slik at historien om fabrikkeventyret i Jøvik bevares.

H570_x Røssneshamn isfryseri på Ringvassøya - kulturminne

Den originale bygningen med valmtak er tidstypisk og bør bli bevart på stedet gjennom ny bruk. Dette er den eneste gjenstående bygningen fra isanleggets driftsperiode.

H570_x Vågsøy fiskebruk i Vengsøyfjorden - kulturmiljø

Fiskebruket er sjeldent autentisk fordi det ikke har gått gjennom en moderniseringsfase eller utvidelse. Selve bruksbygget bør bevares slik det står i dag, og det bør vektlegges bevaring av de opprinnelige vindusåpningene, døråpningen, samt takform, takvinkel og krana som står i veggen. Videre bør materialbruken videreføres – bølgeblikksplater og betong. Videre bruk innenfor fritid- eller turisme bør ikke medføre «forskjønning».

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Skagøya gård ved Rebbenesøy - kulturmiljø

H570_x Skarsfjord og Russebjerget, gårder i Skarsfjorden - kulturmiljø

To gårder der bebyggelsen er tett samlet og utgjør en helhet. På eiendommene har det vært både skole og butikk.

H570_x Fjøs på Skarsfjord gård - kulturminne

H570_x Lågfjøs i Nautnesvika - kulturminne

H570_x Lågfjøs på Dordejord – kulturminne

H570_x Valen Gård ytterst i Kvalsundet - kulturmiljø

H570_x Kibergneset gårder - kulturmiljø

H570_x Vasstrand gård - kulturmiljø

H570_x Låve og uthus på Halsnes gård – kulturminne

H570_x Naust på Halsnes gård - kulturminne

H570_x Nergård gård i Buvika - kulturmiljø

H570_x Buvik ytre gård i Buvika - kulturmiljø

H570_x Greipstad gård - kulturmiljø

Våningshuset og tre uthus danner et firkanttun som er sjeldent å se i vårt område.

H570_x Fembøringsnaust på Greipstad – kulturminne

H570_x Fjøs på Petersborg - kulturminne

Fjøs med særlig bevaringsverdig grunnmur av stein.

H570_x Kvalnes gård - kulturmiljø

H570_x Fembøringsnaust på Kvalnes gård – kulturminne

H570_x Naust og molo på Balsnes gård - kulturminne

H570_x Naust og sjå på Nordberg - kulturminne

H570_x Kalsletta gård - kulturmiljø

Fjøset på nedsiden av veggen kan erstattes av nybygg med samme fotavtrykk, takform og høyde.

H570_x Sommarfjøs på Kalsletta - kulturminne

H570_x Gården Berg ytre - kulturmiljø

Fjøs med særlig bevaringsverdig grunnmur av stein.

H570_x Fjøs på Holmslett gård - kulturminne

Eksempel på typen enhetslåve.

H570_x Nygard gård i Ramfjorden - kulturmiljø

På 1800-tallstunet bevares fjøset. På tunet fra 1930 bevares sjå, fjøs og brønnhus. Våningshuset kan erstattes med et nybygg som bør tilpasses det historiske kulturmiljøet.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Fjøs fra 1800-tallet på Nygård - kulturminne

H570_x Sjå og fjøs fra 1930-tallet på Nygård - kulturminne

H570_x Brønnehus på Nygård - kulturminne

H570_x Bårstua på Pikstein - kulturminne

H570_x Bu i Holmbukta - kulturminne

H570_x Brønnehus på Kristofferjord - kulturminne

H570_x Brønnehus på Reinsvoll gård - kulturminne

H570_x Snarby gård - kulturminne

H570_x Vikagården våningshus – kulturmiljø

Bjørkealléen bidrar til inntrykket av det historiske våningshuset og bør opprettholdes.

H570_x Fjøs på Nordslett - kulturminne

H570_x Risvoll våningshus og fjøs - kulturmiljø

H570_x Minnstedet på Prostneset - kulturmiljø

Parken, statuen og minnesteinen er fra perioden 1934-1937 etter lengre tids engasjert planlegging og pengeinnsamling, og bør også bevares som et uttrykk for 1930-tallets kunst- og byplanleggingssyn.

Minnstedet inkluderer Roald Amundsens plass som er utformet som en sektor og henviser da til en polsektor. Stadskonduktøren og stadsingeniøren utformet plassen etter en idé av Nils A. Ytreberg. I midten av plassen står en bronsestatue av Roald Amundsen som er utført av kunstneren Carl L. Paulsen (1896-1973). Den høye sokkelen som statuen står på og trappa som leder ned til Prostneset er utført av byens steinhogger Anton Sjølin.

H570_x Nobilemonumentet i Telegrafbukta - kulturmiljø

Minnesmerket består av to høye marmorplater med de inngraverte navnene på de som omkom i ekspedisjonen med luftskipet Norge og de som omkom i redningsaksjonen etterpå. Det er også festet bronseplater med forskjellige motiver på monumentet og plassen er omkranset av lave murer i ring. Monumentet ligger mellom busker og trær og et utsatt for forvitring.

H570_x Villa "Heimen" i Karl Pettersens gate 27 - kulturminne

Huset har også en interessant personhistorie knyttet til seg.

H570_x Villa "Fagervang" i Kirkegårdsveien 19 - kulturminne

H570_x Kapellet på Tromsø gravlund - kulturminne

Bygningen står også i en historisk sammenheng med den bevarte rammekirkegården.

H570_x Boligstrøket "Plysjbyen" - kulturmiljø

Boligstrøkets bevaringsverdige særtrekk består av både en bebyggelsesstruktur med hager og enkelthus som bevares slik strøket opprinnelig var planlagt. Det historiske vil ytterligere komme til sin rett hvis den opprinnelige fargebruken ble gjenskapt.

H570_x Villa i Conrad Holmboes veg 25 - kulturminne

H570_x Boligstrøk i Anna Eides veg 1-35 - kulturmiljø

Det som særpreger rekkene er gjentagelse og det er dermed viktig å bevare hvert enkelt ledd likt, og bevare stilens detaljer og særtrekk. Individualitet oppnås ved å opprettholde fargebruk.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Villa i Barduvegen 25 – kulturminne

H570_x "Villa Holmboe" i Conrad Holmboes veg 13 - kulturminne

H570_x Bispegården, Haakon VII's gate 5 - kulturminne

Bygningen er knyttet til krigshistorien og dermed verdenshistorien i og med at viktige nasjonale beslutninger som ble fattet her. I formannskapet i januar 2017 ble det vedtatt at bygningen skal reguleres til bevaring.

H570_x Tromsø kringkaster, Kvaløyvegen 450 - kulturminne

Tromsø kringkaster, er bevaringsverdig som viktig kommunikasjons historie, og som en helt sentral ledd i de første krigsukene i 1940.

H570_x Bolig i Kirkegårdsvegen 16 - kulturminne

Bygningen er knyttet til nazistenes organisasjon Abwehr og er i stor grad uforandret utvendig.

H570_x Minnesmerke for Krøkebærsletta fangeleir - kulturminne

Minnesteinen ble avduket i 1978 og er plassert sentralt i det som var leirområdet.

H570_x Tirpitzmonumentet på Håkøya - kulturminne

Monumentet fra 1984 ble i 2019 flyttet av hensyn til grunneieren og trafikale forhold. Fra monumentet er likevel den viktige utsikten til det historiske området i sjøen beholdt. Skilting bidrar til formidling av historien.

H570_x Partisanerbautaen i Tromsdalen - kulturminne

Bautaen består av en kobberplate produsert i Zagreb, som er montert på en stor stein. Bautaen ble i 1988 plassert nært stedet der selve krigsforbrytelsen fant sted.

H570_x Minnested for Arnøytragedien i Kroken - kulturminne

Minnestedet fra 1990 består av en stor stein med 8 steiner rundt som representerer de henrettede. Steinene er hentet fra ofrenes hjemsted. Minnesmerket er godt tilgjengelig i og med at det ligger i et stort boligområde. Det er dermed viktig å formidle hva minnesmerket består av slik at man ikke uforvarende endrer på det.

H570_x Minnested for Brattholmtragedien på Grønnåsen - kulturminne

Minnestedet består av en bauta med en innfelt kobberplate, en steinsatt, sirkulær plass og en rullestein for hver av de døde i forbindelse med Brattholmtragedien.

H570_x Fjellanlegget på Olavsvern - kulturmiljø

Annen bruk enn til forsvarsformål bør forutsette at bruken lar seg kombinere med åpningstider for allmenn ferdsel. Innretninger og skilting fra ubåtbasens dager bør ikke fjernes fra fjellanlegget uten godkjenning fra Tromsø kommune som kulturminnemyndighet.

H570_x Våningshuset Nerstua på Tussøy – kulturminne

H570_x To buer på Løkkenes på Tussøy - kulturminne

H570_x Handelsstedet Tulleng

På Tulleng har det blitt drevet landhandel og poståpneri gjennom størstedelen av 1900-tallet.

H570_x Tromsø gravlund

Kirkegårdslandskapet gjenspeiler en historisk utvikling av gravlunder. Her er det områder med f.eks. rammekirkegårder fra begynnelsen av 1900-tallet og plenkirkegårder fra etterkrigstida. Det finnes mange slags typer gravmonumenter både av jern og stein, og utsmykninger som gjenspeiler tidens stil og smak, samtidig som de forteller bybefolkningens biografier. Vegetasjon og beplantning, porter og inngjerding er også viktige deler av landskapet.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H570_x Fiskeværret Skarmunken /Skárramohkki

Kulturmiljøet Skarmunken er et sted med stor tidsdybde. Det er registrert steinalderboplasser og det er kjent at stedet har vært en ofte benyttet utrorsplass. Det er særlig bebyggelsesstrukturen med naustrekkene og boligbebyggelsen i bakkant som bør ivaretas. Et av naustene er automatisk fredet som samisk kulturminne.

H570_x Gårdsmiljø Nygård

H570_x Bygdemiljø Bårdsvik

Nærmest Bårdsvikelvas utløp er det mange automatisk freda arkeologiske kulturminner fra førreformatorisk tid. Naust og små uthus bør ligge med gavlveggen mot sjøen, mens bolighus legges med langsiden mot sjøen.

H570_x Bygdemiljø Musneset

De karakteristiske tre moloene bør bevares sammen med naustene for at sammenhengen skal være tydelig. Naustenes orientering og typiske form bør opprettholdes. Med det menes at naustene bør ligge med mønet parallelt med sjøen, det bør være saltak. Bebyggelsesstrukturen nord for gammetufffeltet bør opprettholdes på den måten at fjøs og uthus øverst mot utmarka ligger orientert med gavlveggen mot sjøen, mens våningshusene/bolighusene ligger nedenfor med møneretningen parallelt med sjøen.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

Beskrivelse av landskapsverdiene i hensynssone H550 kulturlandskap

Kulturlandskapene har blitt til gjennom ulike prosesser og må ivaretas ut ifra deres ulike premisser og karakterer. Teksten skal dels være en begrunnelse for vernet og dels en støtte til saksbehandlingen slik at de viktigste bevaringsaspektene blir vektlagt. Det henvises til kommunedelplan for kulturmiljø for fyldigere kulturhistorisk beskrivelse og sammenheng.

H550_x Bygda Rekvika

Det har vært folk i Rekvika i mange hundre år, men det er historien fra 1860 til 1960 som har satt preg på bygda i dag. Landskapet består av små bruk med våningshus fjøs og naust og andre uthus som ligger i et belte langs stranda. I tillegg er det infrastruktur som vei, kai og butikk, skole og kraftverk.

H550_x Maritimt kulturlandskap Simabakleia

Infrastruktur som fyr og sjømerker var en viktig forutsetning for etablering av både byen og kystbygdene. Nye kommunikasjonslinjer forteller om næringsliv og modernisering av samfunnet. Fyrstasjoner, fyrlykter, sjømerker og moloer er i ferd med å miste sine opprinnelige funksjoner, men er viktige deler av kystkulturlandskapet. I Simabakleia er det i tillegg til fyrruinene etter Tromsøs første og eneste fyrstasjon, samt lykter og varder.

H550_x Fiskeværet Mjølvik

Dagens Mjølvik består i stor grad av fritidsboliger. Det er viktig å bevare småskala-uttrykket som denne bebyggelsen har for å opprettholde den store tidsdybden som stedet har.

H550_x Fiskeværet Kjerkværet

Lokaliteten til middelalderens fiskevær og kirkested er fredet etter Kulturminneloven. Det omkringliggende landskapet – særlig innseilingen – er viktig å holde mest mulig urørt av faste konstruksjoner.

H550_x Fiskeværet Røssholmen

Alle tiltak må forutsette skånsom håndtering av kulturlandskapet som inkluderer brønnen, vegsystemet og andre spor.

Vern etter annet lovverk: Kulturmiljøet på Røssholmen ligger innenfor Håja-Røssholmen landskapsvernområde med dyrelivsfredning (2004). Formålet er å bevare et karakteristisk og typisk natur- og kulturlandskap i ytre Troms. Det må ikke iverksettes tiltak som vesentlig kan endre landskapets art eller karakter, som f.eks. nye bygninger, anlegg og varige og midlertidige innretninger. Det kan gjøres unntak etter søknad når det f.eks. gjelder nye bygninger (inkludert hytter) i områder der dette ikke vil forringe verneverdien vesentlig.

H550_x Fiskeværet Hjellnesbukta/Jiellinjårga

Fiskebondelandskapet H550_x-x

Landbruket har historisk sett alltid vært et vekselbruk med utnyttning av både innmarks- og utmarksressurser. Det finnes ofte spor i områdene etter beite, gamle stier som ble brukt når det skulle sankes til mat, medisin dyrefôr og brensel, samt til materialer til hus og redskaper. Underveis har oppgaver som ulike håndverk, tjærebrenning, spritbrenning, veihold, skyss, frakt, tømmerfløting, skogsarbeid, fiske m.m vært en del av jordbrukets ekstraintekter.

Kulturmiljøfag – 01.03.23

H550_x Fiskerbondelandskap Vengsøya

H550_x Fiskebondelandskap Skagøya

H550_x Fiskebondelandskap Skarsfjord og Russebjerget

H550_x Fiskerbondelandskap Kibergneset

H550_x Fiskerbondelandskap Buvika

H550_x Fiskerbondelandskap Kalsletta

H550_x Fiskerbondelandskap Indre Andersdal

H550_x Fiskerbondelandskapet Bø på Tussøya

H550_x Fiskebondelandskap på Tussøy

H550_x Industrilandskap Røssneshamn

Stedet kunne utvikles til å være en rasteplass med en industrihistorisk vandring inn til Ringvannet.

H550_x Reindriftslandskap Rávdnjevággi

Eldre registreringer ble supplert i 2018 og det grønne feltet viser en reindriftssamisk sommerboplass med gammeboplasser, teltboplasser og gjerdeplasser. Gammeboplassene består av tufter etter boligammer, fjøsgammer, matgammer, gjemmer, ovner og kilder. Det er også en egen skolegamme. Boplassen gikk ut av bruk i 1922 da reinbeitekonvensjonen av 1919 trådte i kraft og forbød svenske reindriftsamer å la reinen beite på Kvaløya.

H550_x Reindriftslandskap Stuoranjárga

Området er foreslått som Kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse i Troms og høringsutkastet fikk politisk tilslutning av Byutviklingskomiteen 09.11.2017. Også av kulturhistorisk interesse er gruvedriften på Fløyfjellet. Hans Johansen fra Oldervik kom sannsynligvis fra en samisk slekt og var den som først fant jernmalm i Djupdalen på Fløyfjellet.

H550_x Krigsminnelandskap Stalheim

Stützpunkt Stalheim er et område i skogen på toppen av Tromsøya. For å forhindre ødeleggelse og forvitring bør det i en forvaltningsplan for Tromsømarka inngå et punkt om skånsom fjerning av busker og trær som bidrar til å sprengne strukturene.

H550_x Krigsminnelandskap Tirpitz

Landskapet inneholder spor etter bombingene av det tyske slagskipet Tirpitz i 1944. Det er viktig å opprettholde utsikten til selve stedet for hendelsen fra minnesmerket H570_x.